

Služební cesta za
hornictvím jižního Wa-
lesu mne přivedla na
dálnici M4, vedoucí z Londýna do Cardiffu,
a tudíž i k objezdu anglického města Bristol.
Na jeho předměstí leží po pravé straně dálnice
továrna na letecké motory. Díky tomu, že je
předem avizována informační tabulí, stačil
jsem – řízen jakýmsi šestým smyslem – „uko-
čírovat“ řidiče ke sjezdu na parkoviště továrny
a s mizivou šancí se pokusil o vstup a prohlídku.
Stálo to za to. Dominantu vstupní haly totiž
tvoří letoun Bristol Scout, který zde montovali
v počátcích 1. světové války.

Při podrobné prohlídce vystaveného letounu
jsem obdivoval jeho modelářské tvary i pro-
porce – zdá se, že snad konstruktérem byl mo-
delář. Je s podivem, že se Bristol Scout na
maketářských soutěžích objevuje spíše výj-
mečně. V našem frenštátském klubu jsme ma-
ketu tohoto letounu stavěli jak na gumový po-
hon, tak poháněnou motorem na CO₂. Zkuše-
ností s maketou v měřítku 1:12 prozrazují, že
jde o typ nesporně létavý a navíc stavebně
jednoduchý, čímž je vhodný i pro začínající
maketáře, kteří zatím nemají zkušenosti s ví-
ceplošnými předlohami.

K STAVBĚ (neoznačené míry jsou v milimet-
rech):

Kostru modelu sestavujeme přímo na vý-
kres napnutém na rovné pracovní desce
a chráněném čirou fólií. Balsu vybereme leh-
kou, ale pevnou. Lišty potřebných průřezů před-
em nařežeme balsefózem či žiletkou podle
pravítka z tvrdší balsy. Model lepíme zředě-
ným acetonovým lepidlem. Na lepené plochy
je nanášíme malým štětcem.

Trup. Základ trupu tvoří příhradovina sesta-
vená z balsových lišt o průřezu 3x3. Ve špen-
dlíkové šabloně slepíme obě bočnice (nejprve
jednu a na ní pak druhou, přičemž lepená
místa podložíme odstřížky plastické folie).
Zalépíme rovněž díl z balsy tl. 3 pro připevnění
spodního křídla. Hotové bočnice zhruba od po-
loviny jejich délky směrem dozadu plynule
sbrousíme až na tl. 2 na konci a přispědíme
je horní rovnou stranou na půdorys trupu na
výkres. Pak je spojíme příčkami nařezanými
z balsových lišt o průřezu 3x3. Po zaschnutí
lepidla hotovou příhradovinu opatrně přebrousíme.

Zaoblenou horní část trupu sestavíme již
v ruce. Nejprve zalépíme přepážky **T4** až **T9**.
Na přepážku **T4** předem nalepíme podložku
z balsy tl. 10 vyosující motor. Na přepážky **T7**
až **T9** nalepíme devět podélníků z balsových
lišť o průřezu 1,5x3. Podélníky jsou zapuštěny
pouze do přepážky **T7**, k přepážkám **T8** a **T9**
jsou přilepeny (k jejich hornímu obrysu). Po
zaschnutí podélníky zařizujeme na správnou
délku před náběžnou hranou VOP.

Kryt motoru sestavíme z přepážek **T1** až **T3**.
Přepážku **T3** svrtáme s přepážkou **T4** třemi
otvory o ϕ 1,5 po obvodě. Po sestavení krytu
do nich zalépíme bambusové kolíky držící kryt
motoru u trupu. Montáž krytu usnadní roz-
pěrky z odřezků balsy, jež později odstraníme.
Potáh krytu motoru, horní zaoblené části trupu
i přechod krytu do trupu vytváříme z pásků
balsy tl. 0,8. Hotový trup i motorový kryt lehce
přebrousíme a v horním balsovém potahu vy-
řízneme otvor pilotního prostoru.

Ocasní plochy jsou sestaveny přímo na vý-
kresu z balsových lišt o průřezu 3x3 a 2x3.
Vybereme co nejléhcí lišty, neboť ocasní plo-
chy jsou umístěny na dlouhém rameni od tě-
žiště modelu a jejich případnou velkou hmot-
nost bychom museli kompenzovat značným
dovážením modelu vpředu. Hotové ocasní plo-
chy opatrně přebrousíme na rovné tvrdé pod-
ložce (skle) a zaoblíme náběžné a odtokové
hrany.

Křídla patří k stavebně nejnáročnějším dí-
lům modelu. Můžeme je zhotovit buď „Alfe-
ryho“ metodou z lišt nařezaných z balsového
prkénka tl. 1,5 a z dolních a horních pásků žeb-
er z balsy o průřezu 1,2x1,2, nebo klasicky,

Maketa anglického letounu z roku 1915

po prvním náteru,
nebo je zhotovíme

BRISTOL SCOUT C na motor GM-120

**Konstrukce: Zdeněk Raška,
Frenštát pod Radhoštěm
Výkres: Leopold Walek**

z žeber a lišt. Oba způsoby se liší průřezy
a umístěním lišt nosníků. Musíme proto upravit
otvory ve výkličku pro upevnění poloviny spod-
ního křídla v trupu. Křídlo s páskovanými žebry
je sice pracnější, ale má obvykle menší hmot-
nost a navíc je k jeho stavbě zapotřebí méně
balsy – často vystačíme i s odřezky.

Podvozek. Vzpěry podvozku vyřízneme
z tvrdé balsy o průřezu 2x5. Vyplujeme do
nich zárez a do něj zalépíme zpevnění z oce-
lové struny o ϕ 0,8. Pak na vzpěrách zaoblíme
hrany. Středý podvozkových kol vyřízneme
z balsy tl. 1. Z obou stran na ně nalepíme
mezikřídí z balsy tl. 4 znázorňující pneumatiky
a středý vypouzdříme papírovými trubkami.
Plátěný kryt výpletu kol znázorníme kornou-
tem z kancelářského papíru. Hřídle kol tvoří
špendlíky. Vzpěry horního křídla o průřezu
1,5x5 nařežeme z prkénka tvrdé balsy a za-
oblíme jejich hrany.

Potah a povrchová úprava. Kostru modelu
před potahováním přebrousíme brusným papí-
rem o zrnitosti 320 až 400, nalakujeme zředě-
ným zaponovým nitrolakem a opět přebrousíme.
Model potáhneme co nejléhcím potahov-
ým papírem. Skutečné letouny létaly pře-
važně v barvě lakovaného plátanu. Jeho od-
stínu nejvíce odpovídá bílý potahový papír
obarvený v slabém čaji (odstín předem vy-
zkoušíme na odřezcích stejného papíru). Papír
ke kostě buď přilakujeme, nebo přilepíme zře-
děnou bílou lepicí pastou či lepidlem na tape-
tu. Potah vypneme vodou a několikrát nalaku-
jeme zředěným zaponovým nitrolakem. Křídla
necháváme schnout v šablonách s nastave-
nými negativy, ocasní plochy mezi dvěma
podložkami (knihami), aby se nezkroutily.
Vzpěry několikrát nalakujeme a natřeme hně-
dou barvou na plastické modely. Kryt motoru
a přední část trupu natřeme stříbrnou barvou.
Britské výsostné znaky a vlajky můžeme
buď vyříznout z barevného potahového papíru

■ V sobotu 23. dubna uspořádalo Cen-
trum volného času Lužánky na letišti Ae-
roklubu Brno–Slatina okresní přebor letec-
kých modelářů – žáků v kategoriích H, A3
a A1. Soutěž proběhla za slunečného, ale
větrného počasí.

Ing. Petr Klimeš

Výsledky:

Kategorie H: 1. Petr Slach, MK Junior
Brno, 147; 2. Karel Lejska, Lužánky, 105;
3. Jan Halm, Lužánky, 92 s.

Kategorie A3: 1. Libor Kalla, Lužánky,
184; 2. Ondřej Štolfa, ZŠ Janouškova,
169; 3. Jiří Kalla, Lužánky, 155 s.

Kategorie A1: 1. Martin Jansa, Lužán-
ky, 77 s.

jako obtisky a nanese na nalakovaný mo-
del.

Sestavení modelu zahájíme přilepením
VOP na horní část trupu. Po zaschnutí přile-
píme SOP, přičemž kontrolujeme kolmost
a souměrnost. Do trupu zalépíme obě poloviny
spodního křídla. Úhel nastavení je dán otvory
v bočnicích, do nichž zalépíme lišty nosníků.
dbáme však na dodržení předepsaného vze-
pětí. Po zaschnutí ke spodnímu křídlu přile-
píme mezikřídlelní vzpěry, na horní část trupu
přilepíme trupové vzpěry a ustavíme horní kří-
dlo. Pro tuto operaci se vyplatí zhotovit si jed-
noduchý přípravek, který zaručí správný úhel
nastavení horního křídla i jeho správnou polo-
hu. K spodní části trupu přilepíme podvozek
a ostruhu, na spodní křídlo přilepíme ochranné
oblouky z ocelové struny o ϕ 0,6. Otvor kabiny
olemuje tenkou hnědou bužírkou, přilepíme
větrný štítek z čiré folie tl. 0,3 a model vyba-
víme případnými dalšími detaily.

Motor. Model je poháněn motorem na CO₂
GM-120. Spolu s nádrží je umístěn v krytu mo-
toru. Dodávanou vrtuli o ϕ 180 natřeme hně-
dou barvou a použijeme pro případně statické
hodnocení modelu na soutěži. Pro létání je
vhodnější plastická vrtule Igra o ϕ 240, u níž
ostraníme zub volnoběhu a převrtáme otvor
na ϕ 2.

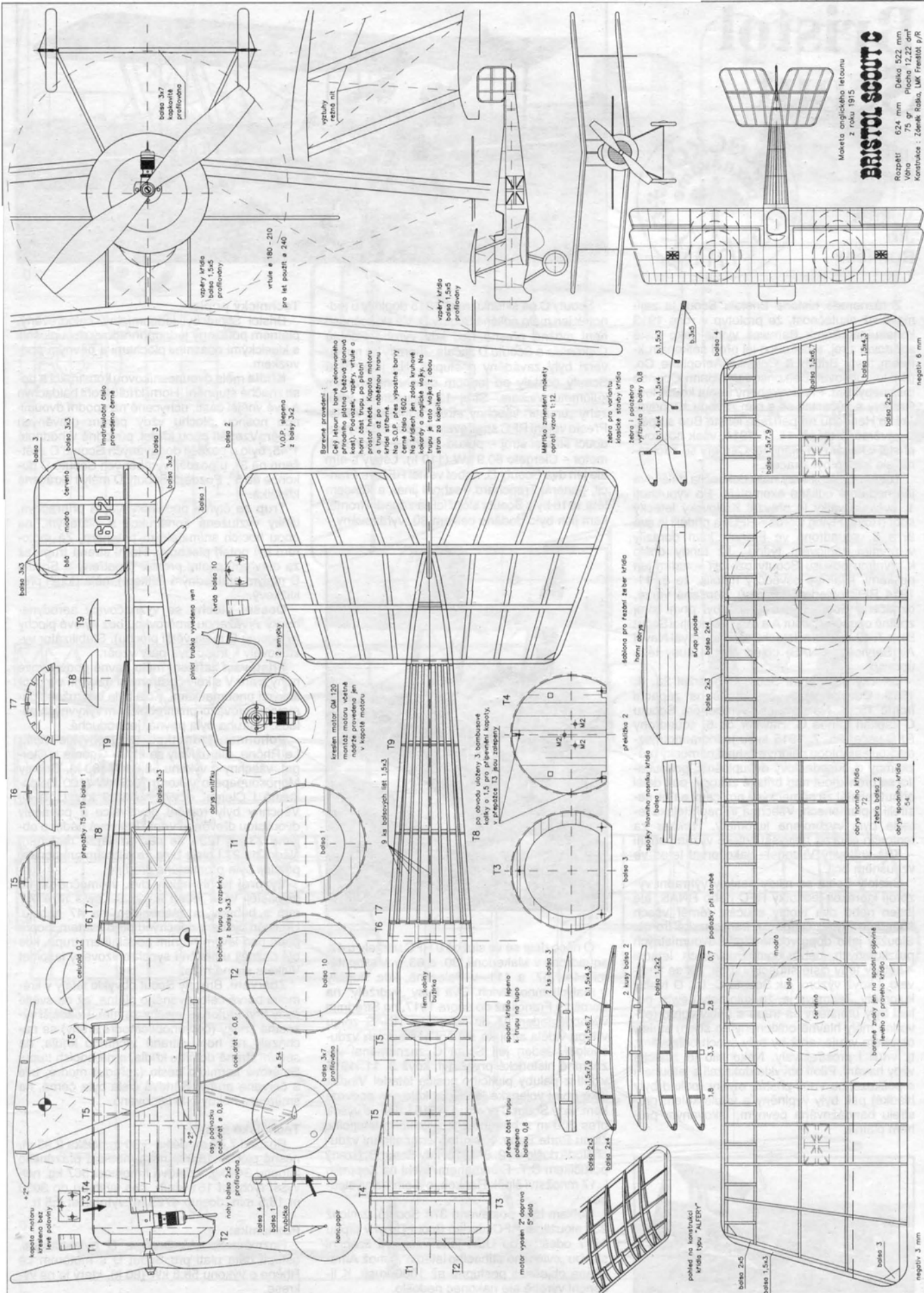
Zalétávání modelu je vzhledem k propor-
cím předlohy zcela nezákladné. Odpovídá-li po-
loha těžiště a úhly seřízení údajům na výkresu
a model není nepatříčně zkroucený, nemu-
síme jej zakluzovat, ale můžeme ihned zalé-
távat s motorem v chodu. Během prvních
startů sledujeme chování modelu, nedostatky
odstraňujeme úpravou negativů křídla či sklo-
nem a vyosením motoru. Jeho otáčky seřizu-
jeme tak, aby model po vypuštění letěl vodo-
rovně. S ubývajícím plynem v nádrži totiž mo-
tor zvýší otáčky sám a model začne stoupat.

Potřebný materiál:

Balsa tl. 3	1 prkénko
Balsa tl. 1,5	1 prkénko
Balsa tl. 1	1 prkénko
Balsa tl. 2, tl. 10, překližka tl. 2	odřezky
Tenký bílý potahový papír	1 arch
Acetonové lepidlo (Kanagom), zaponový nitro- lak, nitrofedidlo a další podle výkresu a popisu.	

**Výkres ve skutečné velikosti obdržíte, po-
ukážete-li čitelně vyplněnou poštovní pou-
kázku typu C 30 Kč (na Slovensku 35 Sk)
na adresu: Redakce Modelář, Jungman-
nova 24, 113 66 Praha 1 (na slovensku
Magnet-Press Slovakia, Grösslingova 62,
811 09 Bratislava). Do zprávy pro příjemce
napíšte čitelně název modelu „Bristol
Scout“ a znovu svou úplnou adresu. Vý-
kres vám zašleme do 30 dnů (na Slovensku
do 45 dnů) po obdržení poukázané částky.**

Bristol Scout C
 Modelka anglického letounu
 z roku 1915
 Rozpětí 624 mm Délka 522 mm
 Výška 75 g Plocha 12,22 dm²
 Konstrukce : Zemeň Rábka, Luk Třinec 6/P